

VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání a pravidelná edukace jsou **důležitým preventivním prvkem**. Je důležité tyto aktivity nepojímat formálně, ale pravidelně zvyšovat bezpečnostní povědomí zaměstnanců školy (pedagogických i nepedagogických pracovníků). Praktické vysvětlení jednotlivých směrnic, metodik, postupů (procedur) vede k výrazně většímu zapamatování nastavených postupů. Zároveň je také výrazným zdrojem odhalování slabých míst těchto dokumentů. Zpětná vazba umožňuje reagovat na podněty a ty následně zapracovat, resp. aktualizovat do příslušné bezpečnostní dokumentace. Tím je zvyšována připravenost školy na případný bezpečnostní incident včetně mimořádné události a mnohem rychlejší a účinnější reakci a protipatření.

Z praxe lze školení rozdělit na:

- **Základní (úvodní) školení** – seznámení se se směrnicemi, plány, metodikami, řády apod., a to zejména s důrazem na praktickou aplikaci.
 - *doporučená četnost*: min. 1x ročně (nejlépe před zahájením školního roku a vždy po aktualizaci).
 - určeno pro všechny zaměstnance školy.
- **Specializované (teoretické) vzdělávání** – odborné vzdělávání zaměřené na bezpečnostní incidenty a mimořádné události (např. témata nutná obrana, krajní nouze, aktivní útočník včetně barikádové situace a procedury USB,¹ žhářský útok, výhružné telefonáty či zprávy, únos, fyzické násilí, uložení nástražného výbušného systému apod.) a možnost sebezáchovy.
 - *četnost*: 1x za 2 roky.
 - určeno pro všechny zaměstnance školy.
- **Specializované (praktické) vzdělávání** – forma nácviku či cvičení včetně možné spolupráce s místně příslušnými složkami IZS.
 - *četnost*: 1x za 2 roky.²
 - určeno pro všechny zaměstnance školy.

Na základě teoretické přípravy a praktické části by mělo proběhnout vyhodnocení a stanovení následných doporučení pro danou školu.

Specializované (teoretické) vzdělávání pro zaměstnance

Tuto aktivitu doporučujeme realizovat v minimální délce 3 hod/kurz³ a zásadně bez přítomnosti žáků. Kurz má být zaměřen na bezpečnostní incidenty včetně mimořádných událostí, krizové situace, zvládnání agrese, aktivního útoku apod. Kurz by měl obsahovat minimálně tyto základní teoretické bloky:

- Základní právní minimum:
 - problematika nutné obrany a krajní nouze zejména § 28, § 29 zákona č. 40/2009 Sb.,
 - ustanovení zák. 561/2004 Sb., zejména § 22a, § 22b, § 29, § 30, a
 - problematika integrovaného záchranného systému, zejména zákon č. 239/2000 Sb.
- Postupy pro řešení typových bezpečnostních incidentů včetně mimořádných událostí aplikovatelné na prostředí škol (minimální výčet):
 - podezřelý předmět v objektu/areálu školy či bezprostředním okolí,
 - anonymní oznámení o uložení nástražného výbušného systému,

¹ Uteč – Schovej se – Bojuj

² Praktické vzdělávání by mělo reagovat jak na změny v organizaci (personální), tak i na změny organizačního rázu (úprava provozu) a technického rázu

³ V případě realizace v rámci systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 4 hod/kurz (1 vyučovací hodina je rovna 45 min)

- podezřelá (nebezpečná) zásilka,
 - neoprávněný (násilný vstup) cizí osoby do objektu (ozbrojená, neozbrojená),
 - aktivní útok (včetně metody USB), fyzická agrese,
 - požár, žhářský útok,
 - rozprach nebezpečné látky,
 - bezpečnostní incident či mimořádná událost v okolí školy,
 - elektronické či telefonické výhrůžky, a
 - nález či záchyt zbraně u žáka.
- Funkce a činnost koordinačního týmu.
 - Krizová komunikace – možnosti dopadu, řešení traumat a posttraumat.

Doporučená kvalifikace dodavatele, resp. co by měl dodavatel zadavateli (škole) doložit:

- **Aktuální doklad o oprávnění k podnikání** podle zvláštních právních předpisů **v rozsahu** odpovídajícímu **předmětu vzdělávání**, tj. alespoň doklad prokazující příslušné živnostenské oprávnění *Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti*, a současně odbornou způsobilost v dané oblasti, tedy např. živnostenské oprávnění *Ostraha majetku a osob*. Odborná způsobilost lektora by měla být doplněna o pedagogické vzdělání (minimálně však profesní kvalifikace Lektor/lektorka dalšího vzdělávání 75-001-T).
- Prokázání spolupráce s IZS.
- Délka praxe – doporučujeme alespoň 5 let.
- Odbornost – znalost školského prostředí, znalost školských a bezpečnostních předpisů, kvalifikace získaná v bezpečnostně-právních oborech, odborná způsobilost v činnosti *Ostraha majetku a osob* nebo *Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob*.
- Zkušenosti – doporučujeme alespoň 5 let v oblasti regionálního školství.

Specializované (praktické) vzdělávání pro zaměstnance

Tato aktivita vždy probíhá bez přítomnosti žáků. V rámci této aktivity se realizují nácvikové akce, jejichž předmětem je simulace bezpečnostního incidentu či mimořádné události (zejm. aktivního útoku) v prostorách školy. Je žádoucí účast maximálního počtu zaměstnanců školy. Aktivita probíhá za přítomnosti odborných lektorů a specialistů v minimální délce 3 hod/akce⁴. Je vhodné (pokud to lze), aby při realizaci těchto akcí byli přítomni místně příslušní zástupci Policie ČR či se simulace přímo účastnily složky IZS (např. cvičení typu „AMOK“). Na základě teoretické přípravy a praktického části proběhne vyhodnocení a budou stanovena následná doporučení pro danou školu.

Nácviková akce by měla obsahovat tyto základní bloky:

- **Teoretický blok:**
 - základní právní minimum:
 - problematika nutné obrany a krajní nouze, zejména § 28, § 29 zákona č. 40/2009 Sb., a
 - ustanovení zák. 561/2004 Sb. zejména § 22a, § 22b, § 29, § 30 problematika integrovaného záchraného systému, zejména zákon č. 239/2000 Sb.
 - základní postupy pro řešení mimořádných událostí aplikovatelné na prostředí škol.
 - základy první pomoci v krizových situacích.
- **Praktický blok:**
 - realizace simulace typové bezpečnostního incidentu či mimořádné události.

⁴ V případě realizace v rámci systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků 4 hod/kurz (1 vyučovací hodina je rovna 45 min)

Je důležité, aby vedení školy bylo seznámeno s průběhem akce⁵ dopředu a přihlédlo k okolnostem dané situace včetně stavu zaměstnanců. Ředitel školy/realizátor akce by měl zohlednit, že pokud se zaměstnanec na nácvik necítí (zdravotní problémy – např. onemocnění srdce, trauma, těhotenství), měl by mít možnost se praktické části neúčastnit. Realizátor by měl před praktickou částí upozornit na možná rizika, čímž by účastníkům, kteří mají zdravotní problémy, dal možnost včas z akce odstoupit.

Doporučená kvalifikace dodavatele, resp. co by měl dodavatel zadavateli (škole) doložit:

- **Aktuální doklad o oprávnění k podnikání** podle zvláštních právních předpisů **v rozsahu odpovídajícímu předmětu** veřejné zakázky, tj. alespoň doklad prokazující příslušné živnostenské oprávnění *Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti, a současně Ostraha majetku a osob* nebo *Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob*. Při získání těchto oprávnění, resp. koncesí, je nutné již prokázat relevantní odbornou způsobilost. Tuto kombinaci je zajištěna odborná způsobilost.
- **Seznam dostatečného počtu odborných lektorů⁶, kteří budou realizovat danou akci a jejich odbornou způsobilost.** Minimálně polovina lektorů musí splňovat současně odbornou způsobilost v oblasti vzdělávání (pedagogické vzdělání, profesní kvalifikace apod.) a všichni lektoři musí splňovat odbornou způsobilost oblasti Ostrahy osob a majetku v délce min. 2 roky (doloží profesním životopisem).
- Dodavatel doloží také **způsobilost a oprávnění pro manipulaci se zbraněmi** (příslušná zbrojní licence) – pokud budou použity zbraně (včetně zbraní kategorie D⁷).
- Prokázání spolupráce s IZS.

Zákon o zbraních a střelivu definuje kategorie zbraní (kategorie D – plynové pistole, airsoftové zbraně apod.) a jakákoliv manipulace se řídí tímto zákonem; pro jakoukoliv manipulaci, použití, ukázky při podnikatelské činnosti je nutné mít odbornou způsobilost dle tohoto zákona.

Vzdělávání žáků

Vzdělávání žáků by mělo být primárně zaměřeno na oblast bezpečného chování v běžném životě. Rovněž by mělo být zaměřeno na zvládání správných reakcí při bezpečnostním incidentu či mimořádné události včetně využití postupů bezpečnostních procedur (evakuace, invakuace, lockdown) v běžném prostředí (např. obchodní centra, veřejné budovy, divadla, kina, parky apod.). V případě praktické realizace těchto aktivit doporučujeme souhlas zákonných zástupců. Výuka se přizpůsobuje dle věku a rozumové vyspělosti žáků. V žádném případě by nemělo docházet k situacím, kdy jsou jednotlivé typové situace a postupy v rámci vzdělávací aktivity teoreticky či prakticky aplikovány na prostředí dané školy (mimo aktivit explicitně uvedených v právních předpisech – např. každoroční požární cvičení).

Vzdělávání pro zaměstnance není určeno pro žáky (např. teoretická školení či nácviky typu AMOK⁸). Nemělo by docházet k situacím, kdy jsou žákům předávány informace ve stejném rozsahu jako zaměstnancům školy. Nedodržením výše uvedeného škola ztrácí výhodu reakce a zároveň se vystavuje riziku zneužití těchto informací ve prospěch útočníka (tím může být i samotný žák⁹).

⁵ Pokud bude součástí praktického bloku střelba, je potřeba tuto skutečnost (akci) předem nahlásit místně příslušnému oddělení Policie ČR. V opačném případě může dojít k situaci, že Policie ČR přijme od třetí strany oznámení o „reálné“ střelbě v budově školy - v takovém momentě bude Policie ČR postupovat dle nacvičených postupů jako při skutečné hrozbě.

⁶ Počet lektorů (instructorů) by měl být dán tak, aby vždy byl jeden z nich s každou nacvičující skupinou (např. ve třídě).

⁷ Zákon o zbraních a střelivu nevyžaduje pro držitele zbraní kategorie D být držitelem zbrojního průkazu či zbrojní licence. Jelikož se jedná o výukovou či nácvikovou činnost, je nutné mít příslušné živnostenské oprávnění či návaznou odbornou způsobilost (právní forma realizátora nerozhoduje, zde je jedno, zda se jedná o komerční či neziskový subjekt).

⁸ Cvičení zaměřené na aktivního střelce.

⁹ Dle statistik to jsou právě žáci dané školy, kteří jsou nejčastějšími pachateli takovýchto bezpečnostních incidentů a mimořádných událostí ve školách.